



## Gledališče

### Stawomir Mrozek: Policaji SLG Celje

★★★★★

Uprizarjanje Mrozkovih *Policajev* se zdi danes precej anahronistično. Tema generično izhaja iz natanko določenih vzorcev delovanja nekdanjih komunističnih totalitarnih sistemov, ki so v iracionalnosti oziroma že kar perverzni paranoičnosti pri identifikaciji oziroma izmišljanju nasprotnikov unikum v svetovni zgodovini, neprimerljiv tudi z nacionalnim socializmom in fašizmom. Ima pa Mrozkov tekst tudi precej brezčasnih elementov, ki probleme s systemskega, torej političnega področja reducirajo na osebno, celo intimno raven.

To je predvsem problem konformizma, prisotnega tako rekoč v vsaki, še najbolj odprti, demokratični in tolerantni družbi, v konkretnem primeru gre morda tudi za svojevrstno posutje s pepelom dramatika samega, v začetku kariere dovolj gorečega stalinista. Nič manj pomembna ni spet brezčasna fascinacija z občutkom moči in nadvlade, z užitkom manipulacije (pri čemer se meja med manipulantom in manipuliranim stalno znova izrisuje in spet briše), pa prastaro navdušenje nad uniformo, ki avtomatično zagotavlja avtoriteto in imuniteto. Tukaj je še iskanje življenjskega poslanstva, ki se neredko realizira v nenavadnih ali celo najbolj zavržnih dejanjih, pa popolna ujetost v shematičen in rigidni okvir birokratskega uma, ki se manifestira tako v načinu razmišljanja kot v verbalni latovščini.

*Policaji* v režiji Jerneja Kobala te dileme dovolj dobro detektirajo. Če je bila prazizvedba na Poljskem leta 1958 že zaradi strahu pred cenzuro formalno umeščena v abstraktno, nedefinirano okolje, se enak princip v tokratni slovenski

## OČENJUJEMO

uprizoritvi izkaže za optimalnega predvsem kot obramba pred nevarnostjo neposrednih aluzij, ki bi otopila ost univerzalnega branja. Res je prisotna tudi dimenzija absurdnega, vendar ne v smislu klasičnega pojmovanja gledališča absurda, temveč predvsem kot skrajna karikatura situacij neke družbe. Ta prestopa tudi meje družbenega ludizma in se spogleduje z utopijo imaginarne države, v kateri ni več oponenta, s čimer se dokončno pogrezne v popolno statičnost in apatijo. Shizofreno pozicijo policijskega načelnika, razpetega med branjenjem, vzpostavljanjem in sesuvanjem sistema, **Branko Završan** izpelje suvereno, saj se domišljeno izmenjujejo avtoritarnost, priljudnost in zbežanost, ob tem pa še nevsiljivo pritegne v dogajanje tudi občinstvo. Tarek Rashid kot bivši zarotnik in kasnejši konvertit zagotavlja projektu prizemljenost, z njegovo pojavnostjo in igralsko »neobveznostjo« dviga raven verjetnosti in nekoliko razpre zaprt odrski fiktivni kozmos. Aljoša Koltak je odličen kot povsem izgubljen policijski provokator, saj sijajno simbolizira in karikira jalov entuziazem nad svojo ne samo povsem zgrešeno, temveč tudi nizkotno profesijo,

prepričljivost uprizoritve pa s solidnimi interpretacijami dopolnijo še ostali protagonisti. Moteč oziroma pomanjkljiv je le nekoliko prelahkoten, mestoma celo razigran ton predstave. Res gre za farso, ki mora prav s parodiranjem opozoriti na kolektivne in individualne anomalije, vendar bi bili nekoliko bolj temni, cinični in sarkastični poudarki ter ostrejši kontrasti morda bolj učinkoviti pri predstavitvi tovrstnih družbenih šarad. Te nimajo zgolj retrospektivnih dimenzij, tudi danes jih še lahko zasledimo v različnih delih sveta, v milejših oblikah so prisotne tako rekoč povsod, iskanje realnega ali namišljenega notranjega in zunanega sovražnika še zdaleč ni zgolj stvar preteklosti.

**PETER RAK**

